

Coolidge bo najbrž spet proti farmerjem

Predsednik bo v zadnjem letu šelid trošek. — Tako se čuje po kabinetni konferenci.

Washington, D. C. — Proti zakonom za odpuščanje farmerjev, bodeta zopet opomnila zakonodajni tajnik Mellon in predsednik Coolidge. Mellon je predsednik Coolidge, bo se snide kongres k svojemu zasedanju.

Dne drugega oktobra je nahajal Butler, predsednik narodnega republikanskega odbora, v Beli hiši. Bil je predsednikov gost. Razgovorjal sta se o političnem in finančnem položaju v Butler-Coolidge-Mellonovega vidika. V torko se je vršila kabinetna seja. Ta dan je bila javnost obveščena, da se je Coolidge odločil v zadnjem letu njegove uprave štediti in da se odločil preprečiti troške, ako se tudi žele.

Ta program lahko učinkuje na dve strani. Lahko uniči upanja farmerjev, ki žele, da se sprejmejo postavbe, ki jim pomagajo zopet priti k sebi, ali pa

napoveduje, da ne bo znižanja direktnega dohodninskega ali pa indirektnega davka. Mogoče je tudi prvi strel oddan proti Dawesovim in Lowdenovim predsedniškim ambicijam. Oba sta se namreč izrekla za McNaryjevo farmarsko predlogo. Mellon itak nista všeč oba kandidata. Coolidge in Butler se pa dozda še nista javno sporazumela glede znižanja davkov. Ampak oboje se navdušujeta za znižanje dohoda, in za to je mogoče, da sta nepričakovano prišla do drugega zaključka.

Coolidge je povedal Američanu rdečemu križu dne 3. oktobra, da bo narod rešil mississippijski poplavljeni problem. Kasneje je rekel, da načrti za rešitev tega problema še niso izdelani.

Ako bo njegova objava resna glede vodne regulacije, tedaj nastane vprašanje, kako naj se ta obljuba reši, ne da bi se izvedenja tega načrta ne potrošilo nekaj sto milijonov dolarjev.

Rudarji v vseh južno-zapadnih distriktih se vrnil na delo v revli

Missouri, Kansas, Arkansas, Oklahoma in Texas sledili sporazumu v Illinoisu. Zdaj je Indiana na vrsti.

Kansas City, Mo. — Dne 6. oktobra je bil podpisan sporazum med organiziranimi rudarji in lastniki premogovnikov v vseh južno-zapadnih distriktih, ki obsegajo države Missouri, Kansas, Arkansas, Oklahoma in Texas.

Premirje je bilo podpisano na enak način kakor v Illinoisu. Rudarji se vrnejo na delo na temelju jacksonvilliske lestvice, ki ostane v veljavi do 1. aprila 1928.

Terre Haute, Ind. — Premirje med rudarji in baroni premoga v Indijani na podlagi illinoiskega sporazuma bo podpisano še ta teden in rudarji se vrnejo na delo prihodnji ponedeljek.

Tesarski delavci stavkajo v Kanadi

Osem tisoč tesarskih delavcev je zastavkalo, ker so bili podjetniki gluhi za novo pogodbo.

Toronto, Kanada. — Tukajšnji podjetniki so mislili, da je prišel čas, da tesarskim delavcem pokažejo zobe, ker se bliža zima. Pogodba med podjetniki in kanadsko organizacijo Amalgamated Carpenters of Canada je potekla in organizacija je skušala s podjetniki skleniti novo pogodbo. Podjetniki so odlašali in zavlačevali stvar in zavlekli bi jo do trde zime, ako bi tesarski delavci nepričakovano pretrgali pogajanja, ko so spoznali namene podjetnikov in zastavkali.

To je bil za podjetnike nepričakovan udarec, ki je ustavil za \$20,000,000 stavbinskega dela.

Namen podjetnikov je bil zavleči pogajanja do trde zime, ko bi jim stavka skoraj nič ne škodila. Tako je pa njih namen izpodletel. Ako bi hoteli, da se letos s stavbinskim delom nadaljuje, tedaj bodo morali skleniti pogodbo z organizacijo kanadskih tesarskih delavcev.

"D-1230" gre čez morje

Igralka se ne ločiti od letala, čeprav je morala na vodo.

Lisbona, 7. okt. — Nemški hidroplan "D-1230," ki je bil v sredo prisiljen spustiti se na morje v gosti megli, je včeraj pripeljal v Lisabono. Privleka ga je vlačila ladja. Hidroplan ni poškodovan in štirje piloti ter avstrijska igralka Lilly Dillenz se vsi dobro počutijo. Letalo se dvigne v zrak še danes na polletu proti Azorskim otokom in dalje proti Ameriki.

Igralka je izjavila, da je ni nezdga prav nič oplašila in ne opusti potovanja v Ameriko za nobeno ceno. Ona mora biti prva ženska, ki pride po zraku čez Atlantik.

Pisar ustrelil bandita, ko ga je v drugi obiskal.

Chicago. — Edward Moffetta, ki je skušal ponovno oropati Rogers Diamond lekarno na 304 S. Clark st., je petkrat ustrelil in ga ubil pisar Arthur Thomas, katerega je Moffetta napadel in oropal za \$49 30. sept. Drugi napad prečel četrtek je bil za Moffetta usoden in ga je bil čal s smrtjo.

Thomas, ki dela ponoči, si je po zadnjem napadu preskrbel revolver in ko je bandit vstopil z besedami: "spet sem tukaj," ga je Thomas spoznal in oddal najpet krogelj, ki so ga na mestu ubile.

VIHARNA KONVENCIJA V LOS ANGELESU

Nadaljne aretacije "komunistov", ki so hoteli osvojiti konvencijo. Kdo se zidal angleško poslanstvo v Washingtonu?

Los Angeles, Cal. — Konvencija Ameriške delavske federacije se je odprla šele četrty dan. Stiri dni je trajala stranska komunistična nevarnost. Nevarnost je bila, da dva delegata okupirata dvorano, spreobrneta s tleskom dva prtokov vseh 370 delegatov v boljševike in proklamirata federacijo za ameriški svet. To se pa ni zgodilo. Bogu bodi hvala! Delegata sta bila aretirana v četrtek popoldne. Arstirani je bil tudi poročevalec Federated Pressa, Karl Haessler iz Chicaga in 30 drugih alno nevarnih individvijev je pod policijskim nadzorom. Nadzorstvo se je raztegnilo tudi na opanjena dva delegata — oboje iz Los Angelesa — in na poročevalca, ko je bila trojica izpuščena po aretaciji.

Intočano, ko je policija rešila delegata pred ročnim oklenjem, je predsednik Green izjavil s govorniškega odra: "Ameriška delavska federacija ne potrebuje in ne sprejme nobenih diktatov iz Moskve. S komunistom in komunistično filozofijo ne bo kompromisa."

V ostalem je seja potekla med raznimi prepri, ki se ticejo "delavskih mas" in vprašanja, kdo bo sredi nove palače angleškega poslanstva v Washingtonu. Predložena in soglasno sprejeta je bila resolucija, ki nalaga odbornikom federacije, naj vplivajo, da dobi pogodbo gradnje taka trdnja, ki ima zaprt delavstvo, da ne bodo seki gradili palače.

Los Angeles. — (F. P.) — Will Sherwood, bratski delavski delegat iz Anglije, ki je dober govornik, se ni posebno prikupil starokopitnim voditeljem A. F. of L. V svojem govoru je tolkel na desno in levo. Rekel je, da so unije starega kopita, namreč unije po strokah anarhizem. Priporočal je unijo po industrijah, v kateri bodo bolj koncentrirane delavske moči.

Sherwood je rekel, da se čudi brezmoči ameriških unij. "Jaz ne vem, kaj bi angleški rudarji mislili o vaši organizaciji v Pennsylvaniji, ki dopušča, da lastnik premogovnika lahko najame in oboroži privatno policijo, ki ima oblast ubiti stavkarja in kjer so deputiji plačani od kompanije," je rekel Sherwood.

TRMOGLAVOST PODJETNIKOV PRISILILA STEKLAR-SKE DELAVCE V STAVKO.

Zastavkalo je več kot dva tisoč pet sto steklarskih delavcev.

Pittsburgh, Pa. — Tukaj je zastavkalo več kot 2,500 steklarskih delavcev. American Window Glass kompanija je odklonila 10-odstotno povzvišanje mede in na to je sledila stavka. Nadalnjih 600 steklarskih delavcev zastavka dne 15. oktobra, ako se do tega časa ne izpremeni položaj.

Prodajalca rožnih grmov obtožena goljufije.

Chicago. — Dva prodajalca rožnih grmov sta bila obtožena goljufije, ker sta prodajala malovredne rožnate grme, o katerih sta trdila, da so najboljše vrste. Na ta način sta oteleparila nad 70 stanovalcev na severni strani mesta. Obtožena sta tudi, da sta izmenjavala črke, ki so bili naslovijani v izplačev C. E. Kirby Rose Bush družbi, o kateri sta rekla, da jo reprezentirata.

Ugodne govorice krožijo za Al Smitha, ne pa za možne delavce

Wall Streetu je Al Smith všeč kot predsedniški kandidat. — Viri teh govorice niso znani.

Washington, D. C. — Prijatelji governorja Smitha raznašajo vesti po Washingtonu, da bi bila cesta ameriških finančnikov, znani Wall Street, popolnoma zadovoljna, ako bi bival v Beli hiši Al Smith, ker je praktičen in razumen človek, kadar ima opraviti s veleblazniškimi interesi. Njegovo zagovarjanje, da vodna sila postane splošna ljudska last, se smatra v Wall Streetu za važno.

Samo posebi se razume in logično je, ako Wall Street nima ugovorov proti Al Smithu kot predsedniku Združenih držav, ga imajo delavci, ker interesi delavcev niso enaki interesom finančnikov in bankirjev, predstavniki dobro rejene denarne močnej. Dvema gospodarjema ne more nihče slušati. To velja tudi za Al Smitha. Služiti delavcem in bankirjem obenem je ravno tako nemogoče, kakor človeku izpiti Atlantski ocean, čeprav se je vlegel na trebuh s namenom, da ga izpije.

Ni pa mogoče dogmati izvirnih virov, iz katerih so pričele prihajati te govorice, da bi Wall Street rad videl Al Smitha kot predsednika in da ne polaga nobene važnosti za njegovo zagovarjanje, da vodna sila postane splošna last.

Sovjetska vlada se odloči odpoklicati Rakovskija

Cičerin je odgovoril Franciji, da mora navesti prave razloge, zakaj zahteva odpoklic. Francoska vlada pošlje drugo noto.

Pariz, 7. okt. — Francija je včeraj prejela obvestilo sovjetske vlade, ki se glasi, da Moskva ne odpokliče poslanika Rakovskija iz Parisa kakor šeli francoska vlada. Danes pojde iz Pariza druga nota v Moskvo s formalno zahtevo, da morajo sovjeti takoj pozvati Rakovskija domov.

Cičerinova včerajšnja izjava, ki jo je dal poročevalcu pariškega lista "Le Soir," se glasi, da je Rakovskij žrtve reakcionarne kampanje, kakršne se ni doživel noben poslanik v modernem času. Cičerin zahteva, da mu francoska vlada pojasni, zakaj zahteva odpoklic poslanika, potem ko je informirala sovjetsko vlado, da je incident glede podpisane nekega manifesta poravnani in da se Francija ne briga več za to reč. Cičerin končno izjavlja, da moskovska vlada ne bo odpoklicala Rakovskija. Francija naj zahteva odpoklic in pove, zakaj, če hoče.

Sovjetski krogi smatrajo, da je vsa ta gonja proti Rakovskiju delo Anglije, katere deluje že pol leta za to, da tudi Francija prelomi stike s Sovjetsko Rusijo.

27,000 'slepih svinj' v Detroitu!

Detroit. — Detroitiški župan John W. Smith je te dni dejal v svojem kampanjskem govoru sledeče: "V Detroitu je danes 27,000 'slepih svinj' (kjer prodajajo alkoholne pijače). Dokler jih ljudje hočejo imeti, naj jih imajo. Jaz jih ne bom zapiral ali preganjal. Noben zakon ni povzročil toliko korupcije kot prohibični zakon."

Ohijaki kapitalist se ustrelil.

Youngstown, Ohio. — John Stambaugh, jelekarski magnat in direktor federalne rezervne banke v Clevelandu, se je 6. t. m. ustrelil na svojem domu v Youngstownu. Star je bil 65 let in dolgo časa bolan.

Umor srbskega generala izzval krizo

Jugoslovanska vlada poslala ostro noto v Sofijo. Zolta časopisje zahteva vojno s Bolgarijo. Obsežno stanje ob bolgarski meji. Morlica sta ujeta.

Belgrad, 7. okt. — Včerajšnji atentat na generala Mihaela Kovačevića v Ištupu je izzval novo krizo s Bolgarijo. V Belgradu in drugih arabskih mestih so velike demonstracije in sovinstično arabo časopisje zahteva vojno s Bolgarijo.

Jugoslovanski kabinet je l. mel včeraj dve seji in sklenjeno je bilo, da se razglasi obsežno stanje v vseh krajih ob bolgarski meji. General Nadžić je dobil poveljstvo v teh krajih. Dalje je bilo sklenjeno, da vlada pošlje ostro noto Bolgariji zahtevajoč zadostneje za umor in garancije, da se kaj takega ne pripeti več v bodočnosti.

Kakor poročajo listi, sta dva macedonska komitasa izvršila atentat v Ištupu. General Kovačević se je bil ravno pripeljal v avtu pred svojo hišo, ko so počili trije strelci iz meddružja bližnje cerkve, petnajst korakov od hiše. Ena krogla je šla mimo, druga je pa zadela Kovačevića v glavo in tretja v prsi, da je bil na mestu mrtve. Dva moša sta nato skočila izpred cerkve in pobegnili. Ko so prekalili cerkev, so našli pri vratih bombo.

Vrhovno poveljstvo vojaške posadke v Ištupu je takoj razpisalo nagrado v vsoti 100,000 dinarjev (okrog \$1700) onemu, ki ujame morilca. General Nadžić je smel brojaviti v Belgradu, da sta atentatorja še ujeta.

Belgradsko časopisje zahteva, da mora vlada zahtevati od Bolgarije izročitev macedonskega generala Protogorova, ki ga smatrajo za glavnega krivca vseh vpadov in umorov v srbski Macedoniji.

Zapeljani mehiški vojniki ne bodo kaznovani

Toda za voditelje vstaje ne bo imel Calles nobene milosti. — Gomez je ušel in paši in odšel proti Vera Cruzu. Senzacionalna vesti iz obmejnih ameriških mest.

Mexico City, 7. okt. — Mehiška vlada je dala danes jasno razumeti, da ne bo nobena milost za voditelje abortivne vstaje, ki so jo kupali sadnje tri tedne nekateri generali in predsedniški kandidati. Vsi voditelji bodo takoj, čim pridejo v pesti, procesirani pred vojnimi sodiščem in eksekutirani.

Vlada pa ne bo tako drastično napram vojakom, ki so se pustili zapeljati od zarotnikov. Poveljnikom sveznih čet, ki čistijsko vstaje postojanke, je naročeno, da ne streljajo na vojaške, razen v skrajni sili, če bi izzvali bitko.

V glavnem mestu je mir. Vsa poročila v inozemstvu o krvavih izgredih v Mexico Cityju in o eksekucijah na debele so demitirana. Vlada ni razglasila obseznega stanja, prepovedano pa je civilistom nositi orožje. Tujezemci so posebej zavarovani.

General Obregon je v glavnem mestu, kjer pomaga Callesu pri vodstvu kampanje za istrebljenje vstaje.

Oficijelna poročila so razkrila načrte vstajških voditeljev in predsedniških kandidatov Gomeza in Serrana. Revolta, ki je bila zasnovana zadnje nedelje zvečer v Mexico Cityju, je imela namen, da rebelna posadka napade predsedniško palačo in ujame predsednika Callesa ter predsedniškega kandidata Obregona. Oba sta imela biti takoj ustreljena. Serrano bi se bil proklamiral za provizoričnega predsednika in njegov vojaški direktorat bi bil vladal do volitev. Ta načrt se je pa izjalovil — kot se je izjalovil atentat na Obregona pred tremi tedni — ko je bil majhen del posadke sledil podkupljenemu poveljniku Almadi, nakar je Almada s 800 možmi pobegnil iz glavnega mesta.

Kot je razvidno iz novejšega poročila, je general Gomez s svojo rebelno četo ušel iz paisti, ki mu je bila nastavljena v okolišju Perota. Gomez in Almada sta zdaj nekje v Vera Cruzu, zvezne čete pa prodirajo za njima.

Washington, D. C., 7. okt. — Iz San Antonia, Brownvilla, New Orleansa, Nogalesa, Los Angelesa in drugih mest ob mehiški meji se te dni izlivajo gorostanske vesti o položaju v Mehiki. V vseh teh krajih so

Sodnijska prepoved poslala rudarje v zapor

Enajst rudarjev je odklonilo poročilo in šli se rajše v zapor.

Steuenville, O. (F. P.) — Enajst rudarjev in članov rudarske organizacije je izjavilo, da jih nadlegujejo legalni namerniki ohiljakih premogovniških podjetnikov, pa niso hoteli položiti poročila, ko je bila prvi tjem uvedena procedura, da so kršili sodnijsko prepoved. Šli so rajše v zapor, kakor da položijo poročilo.

Pred sodišče so bili pozvani W. T. Roberts, tajnik S. poddistrikta, Adolo Pacifico, podpredsednik, Ettore del Gussio, mednarodni organizator rudarske organizacije in še nekaj članov rudarske organizacije, da se zagovarjajo na obtožbo zaradi kršenja sodnijske prepovedi, ki prepoveduje rudarjem piktiranje in vsakršno približanje stavkovskazem, ki delajo v ne-unijakih premogovnikih.

Za odbornike je bilo določeno poročilo po \$750, za člane pa po \$500. Ko so se obtoženi prijavili pristojnemu maršalovemu deputiju, so bila poročila črtana. Kot se sliši od sodnijskih uslužbencev in uradnikov se obravnava ne bo vršila pred mesecem decembrom.

Bivši albanški premijer obojen na smrt.

London, 7. okt. — Škof Pan Noli, bivši premijer Albanije, je bil včeraj obojen na smrt v odsotnosti. Obenem je bilo obsojenih devet njegovih pristavev, ki so bili prominentni političarji. Obtoženi so, da vodijo novo rebelno gibanje v Albaniji. Tako poročajo iz Tirane. Obsojenci se nahajajo na Dunaju.

Povodenj v Milwaukeeju.

Milwaukee, Wis. — Des, ki tukaj neprestano lije že 12 dni, je dosegel višek v četrtek zvečer. V severozapadnem delu mesta so hile poplavljeni vse ceste in kleti.

gnanda nasprotnik Callesove vlade, zlasti klerikalev, ki so pomagali skovati revolto v armadi in zdaj razdirajo debele laži na vse strani.

Vesti iz teh mest se glase, da je še štirinajst mehiških držav v revolti, da so v Mexico Cityju krvavi boji in eksekucije, da ima general Gomez 4000 mož na svoji strani in kmalu dobi svo mehiško armado na svojo stran, da je Calles volil postreliti večje število posadkov, da je bil Serrano nedolžen itd.

Sodnik priporoča pretepanje otrok!

Chicago. — Sodnik Francis B. Allegretti je 6. t. m. svetoval Anni Monroe, da naj s krtačo nabije svojega 16-letnega sina "tam, kjer ga najbolj boli." In če ga tako natepe, da bo moral iti v bolnišnico, bo on (sodnik) plačal stroške. Anna Monroe je dala svojega sina aretirati radi ponočnjaštva.

Dve starki ubiti na potu v cerkev.

Chicago. — Češki avtomobilist Kuba iz Cicera je v četrtek zvečer povozil in ubil dve stari ženski, ki sta šli v katoliško cerkev v So. Central Park ave., blizu 26. ceste. Ženi sta bili Ana Jelinek, stara 73 let, in Barbara Korbel, stara 60 let. Prva je tiščala rožni venec v roki, ki je bila že mrtva. Kuba, ki je bil aretirani, je dejal, da sta starki obstali pred avtom na cesti in bilo je prepozno, da bi ga ustavili.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Reklami se ne vrnejo.

Naročnina: Zedinjena država (laven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Cincin \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in za inostranstvo \$9.00.

Naslov na vso, kar ima slika z naslovom

"PROSVETA"

3637-39 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi n. br. (Sept. 30-1927) poleg valga imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevem potekla naročnina. Posredite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DELAVSKE MEZDE NE ODGOVARJAJO DRAGINJI.

Povprečna mezda ameriških delavcev nikakor ne odgovarja današnji draginji. "Prosveta" že zopet hujska delavce proti delodajalcem, bo dejal žegnani in nežegnani sovražnik delavstva in petoliznik velike denarne mošnje, ko prečita ta stavek. Le počasi, mr. Delavski sovražnik, predno v javnosti izrečeš tako sodbo o "Prosveti," kajti s svojo trditvijo boš smešil le samega sebe in tako pokazal, da živiš tjevidan, kot živinče v hlevu. "Prosveta" ni tega izrekla brez dokazov, ampak njena trditev sloni na podlagi poročila zveznega delavskega departmenta, ki ga je izdal o življenjskih stroških v Združenih državah meseca junija tega leta.

Številke, ki jih je izdal delavski department Združenih držav o minimalnih stroških, kažejo, da tovarnarji in njih podporniki, ki trdijo, da imajo ključ od nebeških vrat, ali ki govore, da je na svetu vedno tako bilo in vedno tako ostane, da bodo na njem siromaki in bogatini, mlatijo prazno slamo, kadar govore o visokih delavskih mezdah. Bila je majhna pridobitev, ali pričela je tako daleč pod življenjskim standardom, da povprečna delavska družina še vedno pogreša za ljudi spodobne življenjske razmere.

Leta 1919 je delavski department poročal, da je za prehranitev delavske družine, ki ima tri otroke, treba \$2262.47 na leto, da se dostojno in človeško preživi, pa ostane zdrava. Tu niso vštete nobene izredne udobnosti, prav nobenih ekstravaganc. V teh letih vidimo, da so se življenjske potrebe malo pocenile in da delavski department meni, da je treba za prehranitev delavske družine s tremi otroci \$2188 na leto. Tako se je izrazil letos meseca junija.

Proračun, ki ga je sestavil delavski department, je omejen na najpotrebnejše. In sicer gre na leto za živila \$652, za obleko \$364, za stanarino \$412, za kurivo in razsvetljavo \$155, za pohištvo in opravo v hiši \$60 in za razno \$545. To zneso na leto \$2,188. Na teden se ta proračun razdeli takole: \$12 za živila, \$7 za obleko, \$7.92 za stanarino, \$2.98 za kurivo in razsvetljavo, \$1.15 za pohištvo in hišno opravo in \$10.47 za razno. To zneso na teden \$42.

Kaj te številke pomenijo? Nič drugega, kakor da bi moral delavec, ki dela v industriji, zaslužiti skozi celo leto po \$42 na teden in še bi koncem leta, ko bi delal bilanco, pisal ničle tam, kjer se zapiše preostanek.

Znano pa je, da povprečna delavska mezda ne doseže \$42 na teden, ampak veliko manj. V železarski in jeklarski industriji je povprečna delavska mezda \$31.30, delavci, ki grade železniške vozove in lokomotive, zaslužijo povprečno po \$31.61, delavci, ki izdelujejo poljske stroje in orodje, \$28.76, čevljarji \$25.05, oljni delavci \$32.36, akcidenčni stavci in tiskarji \$42.85, krojaški delavci za moško obleko \$34.10 in klavniški delavci \$27.32. Povprečna mezda v stavbiški industriji je \$42.27 na teden. Te številke o mezdah je sporočil ilinojski delavski department in so veljavne le za industrijo v državi Illinois, v kateri se plačujejo skoraj najvišje mezde v Ameriki. V tem poročilu niso navedeni navadni tovarniški delavci, ki zaslužijo največ po 45 do 50 centov na uro, kar je pri osemurnem delu skoraj polovico manj, kot znesek, ki je določen za pošteno prehrano delavske družine.

Družinski oče ne zasluži tega, kar delavski department Združenih držav smatra za življenjski minimum. To povedo številke delavskega departmenta države Illinois. Posledica tega je, da morajo žene in otroci tudi zaslužiti, ker družinski očetje ne zaslužijo minimuma za prehranitev družine. V družini, v kateri je nemogoče, da bi še kdo drugi iz družine pomagal k prehranitvi, in je prehranitev družine odvisna le edino od zaslužka družinskega očeta, je ubožstvo veliko in življenje skrajno siromašno. Taka družina si mora pritrgovati na vsem, da se pošteno prehrani.

V resnici pa ne zadostuje niti \$42 tedenskega zaslužka kot minimum za prehranitev družine. Družinski oče

mora dandanes ob času draginje skozi vse leto zaslužiti najmanj \$45 na teden. Mezda velja le za družinskega očeta, ki je zdrav kot riba in ni nikoli bolan. Kakor hitro družinski oče zboli in čeprav zasluži po \$42 na teden in je njegova žena najboljša gospodinja, ki se da dobiti, se naseli takoj v družini pomanjkanje, če družinski oče zboli ali ponesreči, ker družinski oče tudi pri najbolj varnem gospodinjstvu ni mogel prihraniti centa od svojega zaslužka za slučaj bolezni.

To pokazuje, kako lažnjava je trditev nasprotnikov delavcev o visokih delavskih mezdah.

SLIKE IZ NASELBN

Farmorstvo v Teksasu.

Port Arthur, Tex. — Zadržim sem obljubil čitateljem Prosvete, da bom nekoliko opisal Teksas in njega farmarje. Tukaj navajam nekoliko podatkov, kakor jih razumem.

Podnebje je tukaj jako ugodno, ni prevroče in tudi ne preveč mraz. Kar se dežja tiče, je tudi precej povoljno, seveda je kakor povsod, so mokra in suha leta. Povprečno je podnebje jako ugodno. Zemlja ima pa Teksas jako različno, najboljša kar sem jo že kje videl, ima pa tudi najslabšo. Kadar se zemlja kupuje, je treba biti jako previden. Zemlja, ki ji tukaj pravijo "hog wallow" je črna kakor premog in je jako težka za obdelavati; treba je imeti 4 dobre konje, še boljše so mule, za oranje. Zemlja je taka, da čim dalj se jo obdeluje, boljša je. Videl sem dosti farm starih nad 50 let in zemlja je brez vsakega gnojila še tako rodovitna, kakor je bila.

Druga črna peščena zemlja je jako rodovitna in po mojem mnenju najboljša za splošno farmarstvo. Tudi je lažja za obdelavati, kakor prva. Druge zemlje ne bom opisoval, ker zgornji dve vrsti pridelati največ v polju. Torej kar se je zemlje tiče, jo ni treba nič čistiti, gre se s plugom in se orje. Tu ni ne porokov ne kamenja ne grmovja, ako se v pravem kraju kupi.

Pridelki so različni, letni in zimski. Po krajih, kjer so farmarji organizirani tako, da vse pridelke pošiljajo na trg skupno, se pečejo največ z zelenjavo po simi, to je z zeljem, paradižniki, spinaci, čebulo in drugim. Po leti pa so glavni pridelki vodne melone, canteloupe, okra in drugo. Nekateri pa se pečejo tudi z bombažem, koruzo, peanuti, sladkim krompirjem itd. Edini zadržek pri tem je, ako farmarji niso organizirani, kar eden ali dva ne mora pridelati poljakih pridelkov za cel železniški voz, da bi jih posljal na veliki trg, za domači trg pa vsak posameznik toliko pridelka, da ne more nič prodati.

Najbolj važno za farmarja je, da si pridelka živinsko krmo doma, katera je tako različna, da si jo vsak lahko izbere, kakršno si hoče. Toliko različnih pridelkov za krmo raste tukaj, da mi je nemogoče vseh popisati. To so pridelki za bolj južne dele Teksasa, v severnem Teksasu rastejo tudi zrnaisti pridelki, kakor pšenica, oves, ječmen in drugo. Ne sme se pa misliti, da zraste tukaj vse brez dela. Mnogokrat je treba delati dolge ure. Boriti se je treba proti mrčesu in proti plevelu. Pridelava ali preveč dežja in zakasni pridelke, da ne pridejo v pravem času na trg. Vse to je treba premisliti, predno se človek odloči na farmo, da ni potem razočaranje. To pišem zato, da ne bi čitatelji mislili, da ni treba na farmi drugega dela kot usaditi in pridelke pospraviti.

Največ je pa obstoj dobre farne odvisen od gospodarstva. V starem kraju pravijo: kakršen je gospodar, taka je kmetija. To velja tudi tukaj. Vzemimo Dance, Ceha ali Nemce. Večina teh lastuje farme, ki so dobičkonosne. Ni pa tako z domačini; večina teh je najemnikov. Oni ne sadijo drugega nego bombaž. Ne ukvarjajo se z drugo stvarjo. S kravami, košmi in z vrtem, s katerimi bi se lahko preživeli skozi celo leto, se ne pečejo, ker je s tem preveč dela. On "zamorgiča" svoj pridelček trgovcu ali bankirju in tako živi udobno, brez dela, razen v kolikor ga bombaž ne skrbi. Dokler ta dva vidita, da njegov pridelček krije njegov dolg, toliko časa mu da-

jata, kakor hitro pa vidita, da je pridelček slab in da ne krije dolga, mu pa kredit ustavita. Največkrat pride, da njegov kredit gre v desetih mesecih ali še prej, zadnje mesece naj pa živi kakor hoče. Tako gre leto za leto. Zato toliko revščine med najemniki na jugu. So izjeme, ampak med teksanskimi najemniki jih je malo. Tudi je nekaj drugorodov najemnikov, ki pa so povečini vsi dobro obstoječi. Tukaj v južnem Teksasu je največ Cehov. Povečini so lastniki in dobro obstoječi. Dancev in Nemcev je tudi mnogo tukaj.

Teksas ima jako ugodno podnebje za kokušarstvo. Ta industrija se jako hitro razvija in ima dobro bodočnost, ker ni hudega mraza pozimi. Zemlje ni treba tako drage kupovati, kakor za farmarje. Kokušarje tudi ni treba tako drage zidati, kakor na severu. Vzajati se mora kokuši umno ali znanstveno, ako se hoče, da je kokušarstva dobičkonosna.

Sadje raste tukaj različno. Najlepše uspevajo fige in breskve, potem pridejo pomaranče, hruške, grozdni sadeži in drugo sadje. Grozdje tudi uspeva v nekaterih okrajih. Sploh se farmarji pečejo s takimi pridelki, kateri najbolj uspevajo v dotičnem kraju.

Teksas ima najboljšo bodočnost pred seboj iz stališča, kakor ga jaz vidim. Jaz ne mislim iz političnega, industrialnega ali delavskega vidika, ampak iz farmarskega. Postava ima Teksas ravno tako dobre kakor druge države, nekatere boljše, nekatere pa tudi slabše. V tem oziru Teksas napreduje jako hitro. Solski sistem se jako hitro vzdiguje. Industrije se tudi jako hitro razvijajo, posebno oljna, ker Teksas je na olju najbogatejša država. Delavske razmere v tej industriji so precej povoljne, niso pa kakor bi lahko bile. Delavstvo se tudi hitro organizira. Večina izučnih delavcev pride iz vzhodnih držav; ti so povečini za organizacijo. Kar se velikih industrij tiče, obratujejo pod odprto delavnico. Stavbeniki pa imajo jako močno unijo po celem Teksasu.

Drugič zopet kaj več o Teksasu. — Gus Kanover, 116 Thomas Blvd., Port Arthur, Tex.

S potovanja.

Predno sem obiskal Greensburg, sem se podal v malo naselbino Homer City (Indiana okraj). Moja želja je bila, da najprej po dolgem času običnem nadvse naprednega in vesela sodruga Andreja Obeda. Ker je mož že precej časa na tem "sepastru" svetu in pa ker ga nisem videl že dolgo let, sem si ga predstavljal kot kakšnega skijčnega možička. A nemalo sem bil iznenaden, ko sem pred seboj zagledal še krepkega in čvrstega moža.

Reči moram, da takih agitatorjev nam še mnogo manjka, in to za vsako napredno stvar, posebno pa za Slovensko narodno podporno jedoto, za Prosveto in za Proletarce. Z Obedom sva se pogovorila o marsičem, mrs. Obed pa je skrbela, da nisem bil lažni in da mi ni bilo treba popotniku spati kje zunaj ter da je bila postelj mehka.

Družina Obed ima eno hčer v Clevelandu, kjer stanuje s svojim možem, ki ima trgovino. Doma je še ena najmlajša hčerka; dva sina pa imata slabičarstvo na zapadni strani v Clevelandu. Vsi so podjetni in napredni. Obiskal sem tudi druge rojake, ki so me valj lepo sprejeli, za kaj jim lepa hvala. Najlepša hvala pa družini Obedovi za vso pomoč. — Slovenci imajo tukaj dve društvi; eno spada pod okrilje Slovenske narodne podporne jedote, druge pa pod S. S. P. Z.

Če se ne motim, imajo tukaj tudi soc. klubb. Slovenski narodni dom odgovarja vsem njihovim potrebam.

Druga naselbina na programu je bila Claridge. V tej naselbini je veliko Slovencev, ki imajo več družtev. Najbolj napredujeta društvi S. N. P. J. in S. S. P. Z. Pri prvem sem bil navzoč na njih seji in reči moram, da se mi je dopadlo, ker se je vsestransko z zanimanjem sledilo vsem razpravam, ki so bile v korist družtvu in jedoti. Tudi tukaj imajo Slovenci svoj Narodni dom, ki odgovarja njihovim potrebam in obenem dobro napreduje. Lepo se zahvaljujem rojaku in starem znancu Nicku Znidaršiču za postrežbo in spremstvo.

Od tu sem se odpeljal na Export (Pedora), kjer sem se najprej ustavil pri družini starega prijatelja Geo. Previca, kateri ima že več let tam trgovino. Ko smo se malo pogovorili o različnih stvareh, sem šel po naselbini. Ker se pa sedaj bolj slabo dela, oziroma male zaslužki, je bil tudi slab uspeh. Tukaj gospodari namreč Pittsburgh Coal kompanija. Potem še lahko veste, kaj in kako je. Slovenci imajo tukaj več podpornih društev; največje društvo št. 142 S. S. P. Z., potem pa društvo S. N. P. J. Kakor po drugih slovenskih naselbinah, imajo tudi tukaj narodni dom v White Valleyju. Razen Slovencev tu in v okolici je tudi veliko Italijanov, ki pa niso ravno v korist drugim zavodnim delavcem. — Lepa hvala družinoma Fatur in Medved za prenočišče in postrežbo.

Obiskal sem tudi naselbino Delmont, ki ni daleč od tukaj. V njej je kakih petnajst slovenskih družin. Nazadnjakov ni med njimi. Četudi je to mala naselbina, pa imajo še precej veliko društvo S. N. P. J.

Ker je bil s to naselbino moj program izčrpan, sem se podal nazaj skozi Pittsburgh v Cleveland. Kadar se bodo razmere kaj izboljšale, če se bodo kdaj, se bom še podal v te naselbine in tudi v druge. Do tedaj pa, cejnji tajniki in drugi lokalni zastopniki Prosvete skrbite, da ne bo list nazadoval. Opozoril bi tudi rad par onih tajnikov, ki niso naročeni na svoj list Prosveto. Tako sem tudi zvedel, da je nekaj predsednikov, ki niso naročeni na svoj list, plačujejo pa druge. Vse to nekam čudno izgleda. Več o tem potovanju prihodnjik. — A. Jankovič.

Organiziranje slavnika v Chicago.

Chicago, Ill. — Kampanja za organiziranje delav v slavnikaški industriji je v polnem teku. Organizacija-Chicago Millinery Workers je v tej kampanji pridobila že lepo število članov. Moški, zaposleni v tej industriji v Chicago, so že skoro stoočstotno organizirani. Odsej naprej bo organizacija koncentrirala vse svoje sile, da organizira stoočstotno tudi ženske.

V bližnji bodočnosti se bo v ta namen vršilo več sestankov in shodov, da se bodo tako slavnikaške seznanile z organizacijo in njenim delom, ki ga vrši med delavci te industrije.

Prvi in glavni shod se vrši v četrti dne 13. oktobra v Fraternity dvorani na 19 West Adams streetu ob 7. zvečer. Na shodu bodo nastopili govorniki Čikaške delavske federacije, govorice organizacije Women's Trade union lige in zastopniki International Cap & Millinery unije.

Apelirajo se na vse delavce in delavke, ki so zaposleni v tej industriji, da se tega shoda udeležijo. — Organizirana slavnika.

Možje se bodo pudrali?

Chicago. — Profesor L. D. Harold z Northwestern univerze je rekel v četrti zvečer, da v prihodnjih desetih letih si bodo Američani, to je možje, pudrali lica, barvali ustnice, univali se z dišečo vodo in si parfimirali žepne rutice. Prisiljeni bodo k temu od izdelovalcev te ropotije, ki danes naredijo premalo dobička na samih ženskah!

Delavčeva opazovalnica

Piše Ivan Molek.

Dognatska bolezen.

Ameriški solti listi se radostno sporočijo, da so boljševiski izključili Trockija iz vseh odborov komunistične internacionale. Trockij je kaznovan, ker je javno kritiziral taktiko sedanjega vodstva ruske vladajoče stranke.

Kaj to pomeni? V Rusiji pomeni, da je Trockij kršil disciplino stranke. Disciplin je dobra reč; zlasti če ne pozna izjeme; če velja za zadnjega možika tako kot za moža kot je Trockij, ki je krepko vodil sovjet v najusodnejši uri revolucije in organiziral rdečo armado, brez katere ne bi bilo danes več sovjetov niti prezidija, ki ga je izključil. Ni pa disciplina dobra, če gre čez mejo razuma. Razum mora stati nad disciplino.

Vse bolj se opaža, da boljševiski režim ne more trpeti kritike v svojih vrstah. Neverjetno je, da bi Trockij kritiziral s škodljivim namenom. Mož je prestar revolucionar in preveliko je storil za rusko revolucijo, da bi mu kdo mogel očitati izdajstvo. On kritizira, ker vidi napake in bi rad popravil napake, da ne bo zlih posledic.

Kjer je kritika onemogočena in celo kaznjiva, tam je nevarnost, da zavladajo dogme.

Fakt pa je, da Karl Marks ni nikdar pisal dogem. Marksistični princip, na katerih je zgrajen socializem in na katerih boljševiski zidajo svoj komunizem, niso in ne smejo biti dogme, temveč so živa stvar, ki raste in se prilagodeva razmeram.

Kakor hitro rečejo boljševiski: "Sprejmi to, kar mi pravimo, ali pa bodi proklet!" — niso več marksisti, temveč dogmatiki. Socializem ni dogma. Ako bi bil, tedaj ne maram socializma. Dogma je kamen, cement, ob katerem si dogmatiki razbijajo glave. Cerkev ima dogme, ki jih mora sprejeti kot čisto resnico ali pa iti v peklo. Nacionalizem je druga dogma, ki jo mora pogoltniti s parklji in rogovi vred ali pa si izdajalec domovine. Dogma je hudič z rogov.

Znanost ni dogma. Znanost je diametralno nasprotna vsaki dogmi ravno zato, ker je znanost. Socializem je znanost, ena najvažnejših ved moderne dobe, ker se peča z rekonstrukcijo cele človeške družbe in z novim družabnim redom. Zato ne more biti dogma.

Marks je odkril gotove naravne zakone v razvoju človeške družbe, predvsem v razvoju ekonomije. Ti zakoni ostanejo neovrženi, dokler jih ne ovirajo razvoji sam. So pa gotovi detaili v marksistični filozofiji, ki potrebujejo revizije. Ako bi Marks danes živel in pisal svoj "Kapital," bi naredil glede nekaterih stvari drugače zaključke. Zakoni, ki jih je on odkril, ne delujejo do pčice tako kot je on mislil v svojem času.

Dolžnost resnih socialistov je, da neprestano izpolnjujejo svoje zaključke v luči novih razmer in na podlagi nepretrganih študij vseh gospodarskih in socialnih pojavov. Zato je potrebna stvarna kritika in neomejena svoboda stvarne kritike in diskuzije.

Dolžnost resnih socialistov je, da neprestano izpolnjujejo svoje zaključke v luči novih razmer in na podlagi nepretrganih študij vseh gospodarskih in socialnih pojavov. Zato je potrebna stvarna kritika in neomejena svoboda stvarne kritike in diskuzije.

Še en demokratični kandidat

Ima kar štiri vprašanja. — Pred konvencijo demokratične stranke se jih oglašajo mogoče še pol tuceta.

Washington, D. C. — Tudi demokratični stranki se godi kot republikanski. Ne eni, ne drugi ne bo primanjkovalo kandidatov za predsedniško kandidato. Politicarji starih strank in častnikarji hodijo okoli oseb, o katerih mislijo, da se na konvenciji ene ali druge stare politične stranke pozonejo za predsedniško kandidato demokratične stranke. Izvedeli so, da ima v svojem programu štiri točke in sicer:

1. Reforma tarifa. Odpomoč farmarjem. 3. Odprava politične korupcije kupovanja volitev. 4. Odprava nevarnosti monopola in trustov.

Obenem je senator izjavil, da predloži senatu dve preiskovalni resoluciji. Ena bo zahtevala, da preiskavo izvrši zvezna obrtna komisija, druga pa, da preiskavo izvrši izredni senatski odesk. Senatsni odesk bo preiskoval, kako so nastala velika premoženja, kot na pr. Sam Insullov premoženje in drugih velikih industrijskih podjetij.

Z intervjujem Walsha pa intervjuji še niso končani. Na vrsto pridejo drugi kandidati. Tako naspijeta obe stari politični stranki ljudstvu pesek v oči, kakor da bodeta sprejeli v svoj program ljudske želje in jih tudi doledno izvedle.

To tipanje okoli predsedniških kandidatov nima drugega pomena.

Toi zdravnik, ker je pustil klešče v njenem telesu. Hammond, Ind., 8. okt. — Pearl Daniels je vložila tožbo na tukajšnjem višjem sodišču za \$35,000 proti zdravniku J. H. Goadu. Daniels pravi, da je zdravnik zašil male klešče v njeno telo, ko jo je operiral. Preiskava z X-zarki je pokazala, da so v njenem telesu klešče, dolge kakih pet palcev.

Banditje so ukazali prodajalcem, naj se vležejo na tla in ostanejo mirni, drugače jih ustrelje. Eden izmed roparjev je stražil prodajalce v času, ko so drugi izbirali kožuhe, da jih odnesejo.

Policija je bila obveščena o ropu okrog 6. ure zvečer, toda o roparjih ni našla nikakega sleda. Roparji so odnesli kožuhovine v vrednosti nad \$50,000.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Podporne Jednota

1910.

Anatole France:

LUCIFER

Tafi, slikar florentinski in izdelovalec mozaikov, se je zelo bal peklenščkov, posebno ob tistih nočnih urah, ko je dano zlim močem, da prevladujejo v temini. In Tafi je strah ni bil čisto neutemeljen, zakaj hudobci so imeli tedaj dovolj povoda, da so sovražili slikarje, ki so jim iztrgali z eno samo podobo več duš, nego jih je mogel kak vrli frater s tridesetimi pridigami. Res je sicer, menih je svojim vernikom, da bi jim vdahnili zdravlje groze, opisoval po najboljših močeh dan srda, ki bo zmrnil svet v prah, kakor pričata David in Sibil. Povzdigoval je glas in trobil si je v roke, da bi posnemal angeljsko trobenstvo. Ampak vse to je odnesel prvi vetrnik — med tem ko je podoba, naslikana na steno kapele ali samostana in predstavljajoča Jezusa Kristusa, ki je sedel, da sodi žive in mrtve, brez prestanka govorila pogledom grešnikov in jih poboljševala s pomočjo očel. Bil je to čas, ko so večkrat mislili v cerkvi Santa Croce v Firenci in na Vampo Santo v Pizi slikali skrivnostni pravičnosti božje. Ta dela so bila zasnovana po poročilu, ki ga je nekoč Dante Alighieri, v bogoslovju in cerkvenem prahu velik učenjak, v stihih napisal o svojem potovanju v peklo, v vica in v pajdali, kamor je prišel živ po izrednih zaslugah svoje oboževane gospe. Tako je bilo v teh slikarjih vse poučno in resnično in lahko je reči, a čitanje najbolj obširne kronike ne nudi tolikih koristi, kakor če ogleduješ take podobe. In florentinski slikarji so skrbno slikali v senci oranžnih gajev na travi, ki je bila vsa posejana z bleščečimi cveticami, dame in kavalerje, na katere je prežala Smrt s koso, med tem ko so se ob zvokih lutenj in vijol prikladnejšega, da spreobrne poltene grešnike, ki arkajo pozabljenje Boga z ženskih ustnic. Za poboljšanje skopuhov je slikar čisto naravno predložil hudobce, ki vlivajo razstopljeno zlato v usta škofa ali opatič, ki je slabo plačala pri slikarju naročeno delo. Zato so bili zlojezi tedaj sovražniki slikarjev in zlasti florentinskih slikarjev, ki so se dvignili s svojim bistrim duhom na vse ostale. Očitno so jim posebno to, da jih vpodabljajo v ostudnih likih, s ptičjim ali ribjim glavami, s telesom kače in s perotni netopirja. Njihovo mrzlo naj pojasni Spinellova zgodba.

Spinello Spinelli iz Arezza je izhajal iz plemenite rodbine florentinskih izgnancev. Plemenitost njegovega duha je bila enaka plemenitosti njegovega rodu.

Zakaj bil je najspretnejši slikar svoje dobe. V Firenci je izvršil velika dela. Pizanci so ga pozvali, naj jim po Giottu okraja stene svetega samostana, kjer počivajo mrtvi pod rožami v zemlji, prineseni iz Jeruzalema. Ko je torej dovolj dolgo deloval po velikih mestih in zaslužil dosti denarja, si je zaželel videti tirago, mestece Arezzo, svojo mater. Aretinci niso pozabili, da je Spinello v svojih mladih letih, ko je bil član bratovščine Usmiljene Matere Božje, ob času kuge leta 1333. posejal bolnike in pokopal mrtlice. Bili so hvalični, da je s svojimi deli razširil slavo Arezza po vsej Toscani. Zato so ga sprejeli z velikimi častmi. Še poln moči v svoji starosti se je v rodnem mestu lotil velikih nalog. Žena mu je govorila:

— Bogat si. Počivaj in pusti mladim ljudem, da se namestu tebe ubližajo s slikarstvom. Ko se življenje nagiba h koncu, je modro počivati. Spodobiti se, da človek aklene življenje v blagem in pobožnem pokopu. Boga iskavaš, če neprestano slušaš stvari — prav kakor da gradiš babilonski stolp. Spinello, ako ne pusti pri miru svojih presnih omotav in barv, boš zaradi njih izgubil dušni mir.

Tako je govorila vrla žena. Toda ni je poslušal. Misli je samo na to, kako bi povečal svo-

je imetje in svoj sloves. Namestu da bi si privoščil počitka, se je bil pogodil s cerkvenimi ključarji cerkve Sant' Agnolo za ceno "zgodb svetega Mihaela", ki naj bi pokrivala ves cerkveni kor in vsebovala neskončno številno oseb. Še dodatno gorečnostjo se je zagnal v to podjetje. Prebrl je mesta v Svetem pisumu, ki naj bi ga navdihnili, ter globokoumno proučeval vsako vrstico, delal je tudi v postelji in za mizo. In ko se je zvečer sprejel ob znojno grča, na katerem stoji mesto aretinako, ponosno na svoje obzide in mestne stolpe, je že razmišljal. In lahko se reče, da je bila vsa nadangeljska zgodba že do kraja naslikana v njegovih možganih, ko je prišel z rdečo kredno črtati podobe na stenah omet. Brzo je potegnil obrise; nato je prišel slikati nad velikim oltarjem prisor, ki naj bi učinkoval s svojim sijajem od ostalih. Zakaj spodobilo se je, da tam proslavi zapovednika nebelških trum zaradi zmage, ki jo je priobrazil pred počastkom velkov. Spinello je torej vpeljal v obliki svetega Mihaela v borbi z zmagajem, ki je imel sedem glav in deset dvojic rogov in dovolil si je, da je v spodnji polovici slike naslikal kneza hudobcev v podobli strašne polasti. Slike so se porajale pod njegovo roko kar same po sebi. In uspel je preko pričakovanja: Luciferjeva glava je bila tako ostudna da ni bilo moči izbežati možnosti njene podobe. Ta obraz je slikarja nasledoval na ulico in ga je spremljal prav do doma.

Ko je prišla noč, je Spinello legal v posteljo poleg žene in zaspal. V spanju je videl angela lepega kakor svetega Mihaela, toda bil je črn. Ta angel mu je dejal:

— Spinello, jaz sem Lucifer. Kje si me vendar videl, da me slikaš s tako ogabnim licem?

Stari slikar mu je trepetaje odgovoril, da ga na svoje oči ni nikdar videl; ker ni šel živ v peklo kakor Dante Alighieri; toda s tem, da ga je v podobli takega, je hotel izraziti v čutnih oblikah grdo greha.

Lucifer je skomignil z rameni in dejal bi bil, da se je hrlb San Geminiano mahoma privadignil:

— Spinello, je rekel, ali mi hočeš storiti uslugo in malo pomodrovati z menoj? Dokaj dober logik sem; On, ki ga ti molim, ve.

Ker ni dobil odgovora, je Lucifer nadaljeval s temi besedami:

— Spinello, čital si knjige, ki me opisujejo. Poznaš mojo zgodbo in veš, kako sem ostavil nebesa in sem postal knez sveta. Sijajen poskus, ki bi bil edinstven, da niso orjaki na enak način naskočili boga Jupitera — kakor si videl, Spinello, na antični grobnici rakvi, kjer je ta boj izklesan iz marmorja.

— Res, je dejal Spinello, videl sem ta nagrobnik v obliki kadi v florentinski cerkvi Santa Reparata. Lepo rimsko delo je. — Vendar, je smajljaje se odvrnil Lucifer; orjaki niso tam vpodobljeni kakor žabe ali kameleoni.

— Prav tako, je rekel slikar, oni niso napadli pravega Boga, ampak zgolj pogankega malika. To je treba vpoštevati. Nepo- bitno dejstvo je, Lucifer, da si dvignil prapor upora soper resničnega kralja semlje in nebes. — Ne bom ugovarjal, je odvrnil Lucifer. Kolikarh vrt grehov me dolži zaradi tega?

— Lahko bi ti jih prišodil sedem, je odgovoril slikar, samih naglavnih.

— Sedem! je rekel angel maku, število je bogoslovsko. Vse se dogaja po sedmorkah v moji zgodbi, ki je tako vezana v Njegovu. Spinello, imaj me za oholga, jezovitaga in nevoščljivega. Pristanem na to, s pogojem, da priznaš, da me šče samo zavist po slavi. Za skopuha me imajš? Tudi na to pristanem. Skopost je krajša krepost. Kar se tiče požrečnosti in nečistosti, če mi zameriš ti dva, se ne bom srdil. Ostane lenoba.

Ingovoriti to besedo, je Lucifer prekril roko nad oklopom, smajal s glavno in stresel ognjeno laso:

— Spinello, ali zares misliš, da sem len? Ali me res imaš za lenuha, Spinello? Mar godiš, da mi je za časa upora nedostajalo poguma? Ne. Zato bi bilo pravilno, da bi me naslikal v podobli junaškega boreca s ponosnim obličjem. Nikomur ne smemo delati krivice, niti samemu hudobcu ne. Ali ne vidiš, da žališ Njega, ki ga molim, če mu za nasprotnika postavljaš ostudno krastačo? Spinello, zelo nevečen si za svoja leta. Miha me, da bi te prijel za ušesa, kakor zankr-nega učenčka.

Ob tej grožnji si je Spinello, videč, kako se še intenzivno nad njim Luciferjeva lakot, s roko zakril glavo in glazno tulil od groze.

Njegova vrla soprega je planila in spanja in ga je vprašala, kaj go boli. Sklepetaje z sobni ji je odgovoril, da je pravkar videl Luciferja in se je zbal za svoje uhlje.

— Rekla sem ti že, mu je odgovorila vrla žena, da ti bodo to podoba, ki si si vbil v glavo, da jih slikaš po stenah, nazadnje še zmešale pamet.

— Saj se mi ne meša, je rekel slikar. Videl sem ga: lep je, čeprav očen in ponosen. Še jutri izbristem strašno podobo, ki sem jo naslikal, in postavim na njeno mesto to, ki sem jo videl v snu. Niti pekleniku ne smemo delati krivice.

— Bolje je, da zaspiš, je odvrnila žena. — Neumislne in prav malo krščanske besede govoriš.

Spinello se je poskušal vzdigniti, pa ni imel več moči: brez zavesti je pal nazaj na vzglavje. Hiral je še nekaj dni v vročici, nato pa je umrl.

SLUŽBO DOBI

korespondentinja večja slovenkega in angleškega jezika v govoru in pisavi. Delo je pri slovenskem dnevniku. Pisane ponudbe s referencami naj se pošlje na naslov: "Enakopravnost", 618 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. (Adv.)

KJE LAHKO KUPITE

pet sobno iz opake zidano bun-galow hišo za \$6700 s hrastovni podovi in vse hrastovni lesom izdelano, furnace gorkota, steklom zaprt porč, lota meri 30x120 in le \$500 je plačati takoj. Ogleda site se na 5227-29 So. Knaptrick Ave. 1/2 bloka južno od Archer Ave., poustične kare. Mi bomo tam osebno v soboto in nedeljo. Joseph Strnad, 1808 S. Ashland Ave. Tel. Canal 1272, Chicago, Ill. (Adv.)

PREKLICI

Jaz spodaj podpisani preklidem vse kar sem govoril o Mary Vodnik in izjavljam, da je bilo vse izmišljeno in vse neresnično. Obhajujem, da je do tega prišlo in se ji zahvalim, da je odstopila od nadaljnje tožbe. Jakob Tržkan, 848 Mott Ave., Waukegan, Ill. (Adv.)

POSEBNA UGODNOST

se nudi vam potnikom pri NORTH GERMAN LLOYD Potnike v stare domovine in nazaj na najnovjših in modernih parnikih kot so Columbia-Berlin, München, Stuttgart, Dresden, itd., kateri so opremljeni s udobnostmi. Izvrtne postrelbe. Znižana cena za izletne listke. Naravna in najhitrejša pot v vašo domovino s North German Lloyd.

Posebna znižana cena na izletni list Bremana v vse kraje Evrope. Za nadaljnja pojasnila vprašajte pri lokalnem zastopniku ali v glavnem uradu pri

NORTH GERMAN

LLOYD

100 N. La Salle St. Chicago, Ill.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Dve darili za nove naročnike

Kdar se potrudite v sodanji kampanji in dobi osem polletnih ali štiri celoletne naročnine za dnevnik "Prosveto" in pošljete celo vrsto upravičencev, dobi krasno samonapojno pisalno pero in

avtomatični svinčnik s kopirnim mehanizmom S. N. P. J.

Agitirajte za "Prosveto"!

NAROČNIKI POZOR!

Zaenjenje (Sept. 30-27) pomeni, da vam je naročnina potekla in dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, jo lahko vrnite, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vrniti vašo naplato naplato, plačate nam dopolnilo in navedite stvari in svoj naslov.

Nasli zastopniki so val družinski tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cleve- ro leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člani \$6.50.

Za Evrope stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2857 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

L. Kuhar:

BORBA

(Dálje.)

"Reči mu za drva!" je opominjala mati očeta.

Oče je pritrtil molče, ker je bil oskrbnik v tem oziru zelo kočljiv; ko je bil prihodnjič z njim skupaj, se je spominjal natančno obljube, toda ni si upal ziniti. Sele v zadnjem hipu, ko je oskrbnik že odhajal, je stopil obotavljajoč se za njim. Oskrbnik, ki je to zazpil in je razumel, da ima oče še neko željo, je obstal.

"Kaj hočete?" je vprašal navadno.

"Znajo oni ... ne zamerijo gospodi! Baba ... jaz zmerom govorim in pridigujem — pa ne pomaga nič! Moja ta stara je porabila že vsa drva, ki so jih zadnjič odkazali."

"Oho, ali že zopet!" se je razkoračil tedaj oskrbnik, ki je brez grofove vednosti hotel prodati kolikor mogoče veliko drv, zato je pustil trpeti pomanjkanje najemnikom. Potem je rogovilil nad očetom in očital, da ne znajo čuvati ničesar, da hočemo gaziti po tujem premoženju. Vse to je oče požiral; besede, ki jih je slišal on, je ponavljal materi in ji zabijeval, da naj štedi. Mati je takrat vselej plakala in vzdihovala:

"Oh, da bi bil že enkrat konec, tako ali tako!"

Včasih sta se sprla in se-prepirala dolgo, vikala oba in pretila drug drugemu, dokler ni mati ušla očetu in se skrla. Deca smo pri tem plakali in jaz sem se elasti bal za mater, ki je potem plakala brez utehe in nekoč, čisto majhen, neboljen še, sem imel pogum in sem skrenih peti skočil proti očetu in mu očital neumnost. Oče se je zadril nad menoj, potem se je umiril in po vsakem prepiru je bil silno molčeč in par dni se mu je bral na obrazu kes.

Leti proces, kakor pri drvi, se je med oskrbnikom in očetom odigraval za stelo, katere je očetu vedno primanjkovalo. Po grofovih gozdovih se strelja ni smela kiestiti, kakor to delajo kmetje; smeli smo samo grabiti listje in čistiti grmovje, kar pa daleč ni zadostovalo za živino, ki jo je redil oče, in za gnoj, ki bi ga moral nameriti za obširne njive. In zato jo je "kradel". Obično zgodaj v jutro, ko je po njegovem mnenju gospoda še v postelji, ali zvečer v mraku, ali pa tudi po noč v mesečini je zlezel na kako silno košato smrako in ji sekal tu in tam veje, da se s tal ni poznalo. Na tla padajoče veje sem moral ravnati v plasti in po očetovem naročilu paziti, ako bi slučajno odkod zapazil oskrbnika. Ker sem že instinktivno slutil posledice takega slučaja, sem pazil res zelo vzorno in nikdar naju ni zalotil oskrbnik pri tej "tatvini". Oče je kiestil, dokler ni bilo stelje za cel voz, potem je napregel voli in jo brzo odpeljal domu. Večkrat ava delala na ta način pozno v noč; oče je bil čisto gnjil od znoja in razburjenosti in je pri tem pozabljal na glad, ki je mene že opominjeval. Ko sva srečno pripeljala domu, je spravil mene spat, sam pa je namesto spat odšel sekat steljo in ni odnehal prej, dokler ni dovršil. Na ta način je včasih delal do zore. Vselej takrat je bil naslednji dan silno izmučen, ali tarna ni. Mati se je temu vedno protivila in je odsvetovala očetu, naj ne dela tega. Kaj bo, ako nas zaloti oskrbnik? Toda oče je bil samovoljen, drugič je bilo tudi treba in se ni dal odvrtiti. Jaz sem ga nekoč vprašal — čisto majhen še — jeli je greh pred Bogom, kar delamo? Očetu je bilo vprašanje zelo neprijetno, ker me je vedno učil sedme boljše zapovedi: Ne kradi!

"V tem slučaju ni greh!" mi je rekel premisljeno. "Tu je potreba; jaz moram imeti

gnoj, da morem pridelati potem kruh za družino, grofu se pa ne pozna, ker je silno bogat. Ako si v sili, bogatino lahko vzameš; Bog ti bo odpustil!" Tako me je učil in mi tolmачil svojo mnenje in jaz sem si vse verno zapomnil.

Nekoč naju pa je oskrbnik le zalotil; takrat je bil navzoč tudi mlajši brat. Zvečer je bilo, čisto pred temo, oče je kiestil v vrhovih, jaz sem delal na tleh plasti, ko naenkrat začujem za seboj lomastiti in ko se ozrem, vidim nemalo začuden obraz oskrbnikov. Gotovo je hodil v tem času kje po gozdu in je slišal sekane. V hipu je uganil, kaj se godi.

"Kaj je to?" je zavpil kriku, odkoder se je ravno valila plast stelje. Barve na njem so se izpremenile, postal je rdeč, zelen, žolt in bleđ. Bilo je mučno; jaz si skoro nisem upal dihati, tam na robu gozda je zajokal mlajši brat. Takrat je svašla gori v vejevju in po debelu se je spustil moj oče in obstal tik pred oskrbnikom, kot bi hotel reči: Evo me, grešnika!

Oskrbnik je prvi hip osupnil, potem je začel psovati očeta in mu nazadnje odpovedal najemnino tekem enega meseca. Potem je razljučen odšel, ponavljajoč še v mrak svojo odpoved. Oče ga je poslušal ves bleđ, zavedajoč se svoje krivde in oskrbnikove odpovedi. Potrti smo krenili domu in med potjo nama je oče zabijeval, da ne smeva ničesar povedati materi; toda mati, ki je vedela, kje smo bili in je zmerom slutila nesrečo, je z očetovega potrtega obraza in najinih razstrašenih lic takoj uganila vso stvar. In nehote ji je oče razodel še pri misli, kako je bilo. In ponoči, ko nisem mogel spati, sem čul, da mati v sosednji sobi, kjer sta spala z očetom, pritaženo ihti.

"Ne joči, ta prosim, se bo že nekako naredilo!" sem čul na to očeta, ki jo je tolažil.

"Iti moramo!" je rekla mati.

"Rad, ako bi človek imel kam, najrajši bi kupil kaj, samo da bi imel svojo streho. Ali sedaj je težko, dela je toliko, sam sem, otavo je treba kositi, oves žeti."

Mati je vzdihnila.

"Navsezadnje me nagnati ne more kar tako, kljub svoji odpovedi. Toda to grdo gledanje! Če javi grofu, me bo kaznoval še on. Najboljše bi bilo prositi ga, gotovo bi se omečil — Kaj, ko bi šla ti?"

"Jaz!" je vzdihnila mati.

"Da! Ti! Na tebe ni hud in kot sem čul, te pomiluje, ker baje trpiš poleg mene. Tebe bi gotovo ušlisl. Ti bi še govorila prej z njegovo gospo, kaj?"

"Sitna pot!" je menila mati.

"Seveda sitna, ali da bi bila le uspešna! Jaz bi šel, toda na mene je gotovo zelo hud. Mi siromaki moramo požreti maralkaj, kar drugim ni treba!"

"Vzela bom s seboj par petelinčkov za njegovo gospo!" je šepetala mati, ki se je še odločila.

"Petelinčkov? Dragi so sicer in škoda kar tja vreči denar, toda drugače ne bo šlo. Le vzemi in neži!"

Tako sta se po noči domenila, da bo vstala mati jutraj pred zoro in odšla a petelinčki na grad, oče bo med tem kosil otavo, ko se vrne, gresta čet oves. Ko sem drugo jutro vstal, je že ni bilo doma, ko pa se je vrnila, je imel njen obraz radosten, zadovoljen sijaj. Vedel sem, da je šlo po sreči.

"S početka se je branil," je pripovedovala očetu; "potem je postal mehkejši in je rekel, da njemu itak ni nič, ampak zavoljo grofa, ker ima zapoved. Naj ostanemo, je rekel in spravi tisto steljo in nikoli več kaj slanežnega ne počenjajmo. — Petelinčkova je bil zelo vesel."

Bili smo veseli vsi, najbolj oče.

(Dálje prihodnjik.)

Rešite se skrbi

in strahu za Vaše vrednostne papirje, bonde, dragocenosti i. t. d. Najmite si varnostni predal v naši proti ognju varni shrambi za tri dolarje letno.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE., vogal 19. ulice CHICAGO, ILL.

OTTO KASPAR, predsednik.

Denarne posiljstve v Jugoslavijo po najugodnejši ceni.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2857-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTМЕНA POJASNILA